

Budapesti Corvinus Egyetem
Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi
Doktori Iskola

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2022. január 28-i ülésén hozott
2022/1/VIII/4. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	4
I.2. A monitoreljárás feltételei	4
II. Látogatóbizottsági értékelés.....	7
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	7
II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége.....	7
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés	10
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	10
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	12
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	13
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	15
ESG 1.5 Oktatók	18
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	19
ESG 1.7 Információkezelés.....	21
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	22
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	24
III. Látogató Bizottság.....	24
IV. Mellékletek	25
IV.1. Feladatmeghatározás	25
IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje	25

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Budapesti Corvinus Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola (D130) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében egységes szerkezetű, az egész DI-re kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai változó gyakoriságúak. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, iránya illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra jó háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola öt évre akkreditálható, monitoreljárással egybekötve.

A monitoreljárási feltételei: a doktori iskola e határozathozatal napjától számított két éven belül benyújtja a MAB-nak írásos beszámolóját, melyben részletesen ismerteti az ebben a jelentésben felsorolt hiányosságok pótlására tett intézkedéseket. A MAB a beszámoló beérkezését követő 30 munkanapon belül jelzi a doktori iskolának, ha helyszíni látogatást is szükségesnek tart. A pótolandó hiányosságok felsorolása az I.2. fejezetben található; amennyiben ezek pótlása nem történik meg az előírt határidőre, a MAB megvonja az akkreditációt a doktori iskolától.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízta a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- Pozitívan értékelhető a doktori programok szakmai kialakítása, amely iránymutatásul szolgál a jelentkezők számára, és szervezni képes a doktori iskolai tevékenységeket.
- A konszolidációt követően a programigazgató felelősségi körének kijelölése, rendszeres beszámolási feladata és a programok világos kötődése az egyetemi oktatási/kutatói szervezeti egységekhez is jó példát mutat.
- Pozitív a módszertani képzések erősítésének szándéka és általában a gyakorlata.
- Előremutató a hazai gyakorlatban, hogy a doktorandusz értékelheti témavezetője tevékenységét.
- Az akadémiai életpályát választó állami ösztöndíjas hallgatók pályázhatnak ösztöndíj-kiegészítésre (Corvinus Doktori Ösztöndíj). A sikeresen pályázó hallgatókat tanulmányaik megkezdésekor egy új lappal is segíti az intézmény.
- Minden fokozatot szerzett hallgató után a témavezetők méltányos sikerdíjban részesülnek.

I.2. A monitoreljáráás feltételei

ESG 1.1 A minőségbiztosítási politika területén:

- A BCE Doktori Szabályzatának 6. § (2) bekezdés a) pontja alapján a DIT feladata a DI Működési Szabályzatának kidolgozása mellett a DI Minőségbiztosítási Szabályzatának kidolgozása is. A DI-nek tehát ki kell dolgoznia saját minőségbiztosítási szabályzatát, amelynek során a DI mérhető minőségcéljai, és az ahhoz kapcsolódó indikátorok is kerüljenek meghatározásra.
- Szükséges továbbá A Budapesti Corvinus Egyetem doktori képzéseinek minőségbiztosítási szabályzatában meghatározott feladatok adaptálása, az új minőségbiztosítási rendszer bevezetése, annak megismertetése az érintettekkel. Az új Működési Szabályzat, Doktori Szabályzat, Minőségbiztosítási Szabályzat implementálása során javasolt a bevezetéssel kapcsolatos feladatok és hatáskörök egyértelműsítése.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok területén:

- A doktori tanácsok érdemi diskurzust folytassanak a doktori programok beszámolóí felett (kihasználva a doktoranduszi képviselőt hozzászólási lehetőségeit).
- Szükséges – különös tekintettel a nagy számú külföldi doktoranduszra és a teljesen angol nyelvűnek deklarált képzésre – a doktori szabályzat angol nyelven való közzététele.

ESG 1.3 A hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés területén:

- A mentorprogram tapasztalatainak rövid távon is időszerű a kiértékelése, DI-vezetés, mentorok, témavezetők és doktoranduszok véleményének figyelembevételével. A jövőben fontos lenne meghatározni a mentorprogram pontos célját, illetve hogy kik lehetnek mentorok és milyen hatáskörrel rendelkeznek, a szakmai segítségen kívül technikai ügyintézésben is részt kell-e venniük.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képzítés odaitélése területén:

- Egyetemi szinten javítandó: a 2020., valamint a 2021. évi EDSZ-ben rögzíteni szükséges a disszertáció és tézisfüzet terjedelmére, benyújtandó példányszámára és formai követelményeire vonatkozó előírásokat.
- Fontos feladat: a különböző évfolyamokra érvényes – és a fenti pont alapján kiegészített – EDSZ-ek és a jogelőd DI-k, ill. a fuzionált DI Működési Szabályzatainak összehangolása. Mindemellett egyértelmű tájékoztatást szükséges biztosítani arról, hogy az egyes évfolyamokra mely szabályzók és követelmények hatályosak.
- A felvételt követően – esetlegesen – előírt konverziós vagy felfrissítő kurzusokkal kapcsolatosan, a DI rögzítse a feltételeket (például: az előírható maximum terhelést, a teljesítés határidejét, a kurzusok elszámlolásának módját [ezek jellemzően o kredites kurzusok, a 240 teljesítendő krediten felül]).
- A Kormányrendelet 13. § (3) bekezdése értelmében a DI szabályzatában rögzíteni kell a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelvet.
- A komplex vizsga szabályozásával kapcsolatban megállapítható jogszabályi eltérések:
 - A vizsga ismételtetésének szabályozását – a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 12/A. § (4) bekezdésének megfelelően – módosítani szükséges a jogelőd DI-k Működési Szabályzataiban, illetve a 2016–2020 között kezdő doktori évfolyamokra érvényes EDSZ-ben is (utóbbi egyetemi szintű hatáskörben javítandó).
 - A DI jelölje ki a komplex vizsga elméleti része alatt számonkérhető tantárgyakat, és/vagy témaköröket, melyek listáját a Képzési Tervében rögzíti (ld. Az Nftv. 72. § (5) bekezdésen alapuló ODT-ajánlás).

ESG 1.5 Az oktatói feltételek biztosítása területén:

- Szükséges a programigazgatók, törzstagok, témavezetők kiválasztási és értékelési szempontjainak pontosítása.
- Szükséges a törzstagok publikációs aktivitásának és minőségének erősítése, értékelési szempontok számszerűsítése, hogy a folyamatos, aktív, magas szint minden törzstag esetében beazonosítható legyen a naprakész MTMT-adatok alapján.
- Szükséges annak vizsgálata, hogy a doktori iskolák összeolvadásával, egyetemi szabályzatok (különösen akadémiai életpályamodell) változásával járó adminisztratív és a rutinszerű működést gátló terhek oldódnak-e a jövőben, és ez alapján lehet megítélni a lefektetett intézményi eljárások megfelelőségét.

ESG 1.7 Az információkezelés területén:

- A programigazgatók, törzstagok, témavezetők kiválasztási és értékelési szempontjainak kidolgozása mellett szükséges rendszeres értékelési és visszacsatolási mechanizmusok kidolgozása és működtetése is, különös tekintettel a DI minőségcéljainak figyelemmel kísérése, kiértékelése területén.
- Szükséges a minőségbiztosítási szabályzatban foglalt beszámolók, mérések rendszeres és következetes elkészítése, azok vezetői döntéseket támogatni tudó módon történő értékelése, feldolgozása. Indokolt továbbá a beszámolók rendszeres feldolgozása, ezen keresztül a lehetséges jó gyakorlatok, problémás területek beazonosítása, valamint azok érintettek elé tárása.

ESG 1.8 Az információk nyilvánossága területén:

- Időszerű a DI együttműködési megállapodásának frissítése (MTA TK Politikatudományi Intézet 2013).
- A DI a honlapján nyújtson tájékoztatást oktatóiról, a programjaiban részt vevő témavezetőiről (akár a doktori.hu-ra vezető link formájában), valamint a végzettjei elhelyezkedéséről.
- A DI a honlapján elérhető felvételi felhívásban is nyújtson tájékoztatást a pontozásról, a minimálisan elérendő pontszámáról, valamint a felvenni tervezett létszámáról.

II. Látogatóbizottsági értékelés

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola 2020. július 1-ével jött létre, a Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) struktúraváltó reformjának részeként két korábbi, társadalomtudományi területen, de eltérő tudományágban működő doktori iskola összevonásával. Egyik elődje az 1993-ban alapított Nemzetközi Kapcsolatok Multidiszciplináris Doktori Iskola, a másik a 2002-ban létesített Politikatudományi Doktori Iskola volt, mindkét iskola működőképessége bizonyított volt mind az akkreditációs határozatok (legutóbbi akkreditációk éve: 2016, ill. 2019), mind a kibocsátott fokozatok tükrében. Az új DI profilját a doktori programjai mutatják, amelyek a Geopolitika és Fenntartható Fejlődés, a Nemzetközi és Biztonsági Tanulmányok, a Politikatudomány és a Világgazdaságtan témaköreit fedik le.

A DI országos környezetét jó néhány közgazdaság-tudományi, és néhány politikatudományi doktori iskola/program jelenti. Ezek versenyében a sajátossága elsősorban a tudományági összevonásból fakadó szinergiákra és a nemzetköziesítés terén való vezető szerepre épül. Az intézményen belüli működési környezetre jellemző, hogy mindkét területre több saját mesterszokról (is) tud beiskolázni – akár a politikatudományi, akár a nemzetközi és gazdálkodási szakokról –, illetve hogy a BCE a doktori iskolák közös menedzsmentjét is kialakította a szervezeti reformja révén. Az egyetemnek ezt követően négy doktori iskolája van, az értékelt DI mellett a Gazdálkodástani Doktori Iskola, a Közgazdasági és Gazdaságinformatikai Doktori Iskola, valamint a Szociológia és Kommunikációtudomány Doktori Iskola. Tudományági közelséget elsősorban a Közgazdasági és Gazdaságinformatikai Doktori Iskolához lehet kimutatni.

A BCE doktori iskoláit a Corvinus Doktori Iskolák (CDI) főigazgatója és az Egyetemi Doktori Iroda (EDI) támogatja és koordinálja, az Egyetemi Doktori Tanáccsal (EDT) és annak Doktori Kabinetjével együtt.

A DI 17 törzstagot számlál. Aktív hallgatóinak létszáma 110; a 2005-ben vagy később kezdő hallgatók közül eddig fokozatot szerzett 86, a DI-ben és elődeiben eddigi megítelt összes fokozatok száma 200 feletti.

II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) és c) pontja

értelmében, hogy törzstag az lehet, aki „*a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálандó; c) művészeti alkotásra épülő habilitáció esetén alkotásai országosan és nemzetközileg ismertek és elismertek, továbbá ezt mértékadó, nemzetközi művészeti fórumok pozitív visszhangja igazolja*”.

A törzstagok a DI alapját képezik, mind oktatási mind témavezetői funkcióban, így fontos, hogy ők példaképek is szerepeljenek a doktoranduszok előtt. Kiértékelésük kapcsán figyelembe kell venni, hogy 1. aktívan kutassanak, publikáljanak; 2. fő kutatási területük a DI kompetenciájába essen; 3. publikációjuk színvonala elérje legalább azt a szintet, amit a DI megkövetel a hallgatóktól illetve 4. mivel a DI minden programja idegen nyelven is folyik, ezért a külföldi publikációk különösen fontosak.

A 2021 szeptemberétől hatályos CDI EDSZ a 8. §-ban foglalt szakmai feltételeket támasztja a törzstagokkal szemben: „*a doktori iskola tudományágában és/vagy kutatási területén releváns tudományos fokozattal, valamint rangos hazai és nemzetközi folyóiratokban megjelent, a kutatási eredményeit igazoló, publikációkkal rendelkezzen; b) a doktori iskola tudományágában és/vagy kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytasson, amely az MTMT alapján vizsgálандó. Az egész életművét tekintve legyen legalább tíz (10) olyan közleménye, amely a MAB törzstagi akkreditációs követelményeinek megfelel, ezek közül legalább öt (5) az akkreditációs eljárást megelőző öt (5) évben jelent meg; c) a doktoranduszok vezetésére való alkalmasságát bizonyította azzal, hogy témavezetésével legalább egy (1) doktorandusz doktori fokozatot szerzett, vagy legalább két fokozatot szerzett doktorandusznak társtémavezetője volt; e) vállalnia kell, hogy témavezetői tevékenységet is folytat a doktori iskolában (van témavezetett doktorandusza vagy aktuális témakiírása); f) folyamatosan karbantartja, frissíti a doktori adatbázisban (doktori.hu) lévő profilját (adatlapját) a hatályos jogszabályok, valamint a MAB előírásai alapján; az MTMT-ben naprakészen tartja a publikációit, hivatkozásait*”. Meg kell jegyezni a szabályzat szövegét illetően, hogy a MAB törzstagi akkreditációs követelményeire utalás már nem pontos, ezen követelmények hatályon kívül helyezése nyomán.

A DI törzstagjainak száma meglehetősen magas (17 fő). Az összkép szempontjából jó, hogy mindegyikük aktív kutatási tevékenységet folytat, az elmúlt években is publikáltak. Az alaposabb vizsgálat alapján viszont fenntartások fogalmazhatóak meg. A törzstagok közül két főnél a fő kutatási terület nem egyezik a DI kompetenciájával (Kocsis Tamás, Marjainé Szerényi Zsuzsanna). Több esetben az idegen nyelvű folyóirat publikációk minőségi szintje a

Scimago listáját nem éri el. Egyes törzstagok MTMT adatainak karbantartása több éve történt meg utoljára.

A DI törzstagság feltételeinél nem elegendő csupán a publikációs gyakoriság vizsgálata, ennél kifinomultabb rendszert kellene alkalmazni a Kormányrendeletben megfogalmazott „*magas szintű tudományos tevékenység*” értékelésére. A törzstagsági feltételeknek megfelelést a minőségbiztosítással össze kellene hangolni (követelmények nyomon követése, meg nem felelés esetében lépések stb.).

Megállapítható, hogy a Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola törzstagjai közül:

Balázs Zoltán egyetemi tanár,

Békés Csaba János egyetemi tanár,

Benczes István Zsolt egyetemi tanár,

Csicsmann László egyetemi docens,

Gajduschek György egyetemi tanár,

Gálik Zoltán egyetemi docens,

Hajnal György egyetemi tanár,

Ilonszki Gabriella professor emerita,

Kengyel Ákos egyetemi tanár,

Lánczi András egyetemi tanár,

Magas Antal István egyetemi tanár,

Nagy Sándor Gyula egyetemi docens,

Rostoványi Zsolt egyetemi tanár,

Simai Mihály professor emeritus,

Várnagy Réka egyetemi docens,

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) és c) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytatnak. Ugyanakkor a DI törzstagjainak csak egy része mutat fel az egyetemi tanári követelményekből is levezethető Q1/Q2-es szintű publikációt, így a DI a törzstagok minőségi publikációja területére is megfogalmazhatná terveit. A jelenlegi törzstagok közül Kocsis Tamás és Marjainé Szerényi Zsuzsanna kutatási területe, a Bizottság megállapítása szerint, nem illeszkedik a doktori iskolához.

A DI vezetője, Balázs Zoltán a politikatudomány nemzetközileg is ismert professzora. A DI vezetését 2020-tól látja el, korábban a jogelőd Politikatudományi Doktori Iskola programigazgatója volt. Szakterülete releváns a DI tudományterülete(i) tekintetében. Az

elmúlt öt éves tudományos aktivitását jellemző adat, hogy 2019-ben szerezte meg az MTA doktora címet, a DI-ben a témavezetése alatt 2018-ban és 2021-ben is szerzett PhD-fokozatot egy-egy doktorandusz. Publikációs aktivitása némi hullámváz mellett, emelkedő trendet mutat, jóllehet minőségi és idézettségi mutatói nem kiemelkedőek (az utóbbi öt évből a Scopusban kettő publikáció és két idéző található).¹

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Sztenderd: *Az intézmények rendelkezzenek publikus és a stratégiai menedzsment részét képező minőségbiztosítási politikával. Ezt a belső érintettek [azaz a hallgatók, az oktatók és a nem oktató személyzet] dolgozzák ki és valósítsák meg, megfelelő struktúrák és folyamatok révén, a külső érintettek [felhasználók, munkaadók, partnerek] bevonásával.*

A jogelőd doktori iskolák legutóbbi akkreditációi óta az intézményben, a modellváltás mellett, sor került több doktori iskola fúziójára és a minőségbiztosítási rendszer átdolgozására is. A fúziót követően a DI 2020. június 1-én kezdte meg működését. Az első hónapokban még a jogelőd doktori iskolákra is érvényes minőségbiztosítási rendszer működött.

Az Egyetemi Szenátus 2018 végén fogadta el a korábban hatályos Minőségügyi Kézikönyvet, aminek fókuszában a képzési programok minőségbiztosítása, az emberi erőforrások minőségbiztosítása, az irányításra vonatkozó szabályzatok, valamint az infrastruktúra és a hallgatói szolgáltatások minőségbiztosítása állt. A minőségbiztosításhoz kapcsolódó adatgyűjtési tevékenységet a Stratégiai és Minőségfejlesztési Igazgatóság koordinálta. A doktori képzésekre azonban nem terjedt ki a kézikönyv hatálya: a képzések a doktori iskolák felügyelete alatt működtek és önálló, a Minőségügyi Kézikönyvtől eltérő minőségbiztosítási rendszert alkalmaztak. A DI-k minőségirányítási rendszerének kereteit a korábbi, 2016-ban elfogadott Doktori Szabályzat 39. és 40. §-a tartalmazta.

A minőségirányítási rendszer működtetése során az alábbi – megszokott – elveket nevesítette a DI: szakmai kontroll elve, a tudományetikai követelmények figyelembevételének elve, a benchmarking elve, a nyilvánosság elve, a visszacsatolás elve, a minőségközpontúság elve, a szellemi tulajdon védelmének elve, az egyéni felelősség érvényesítésének elve, a folyamatok dokumentálásának elve, a hatékonyság elve, a gyakorlati alkalmazhatóság elve.

¹ Megjegyzendő, hogy a doktori.hu adatbázisban az adatlapja szerint az idézőinek és közleményeinek a nyilvántartása (csak) 2015. 01. 06-ig van karbantartva.

A folyamatorientált minőségirányítási rendszer főbb elemei az alábbiak voltak: a képzés meghirdetése; a témavezetők és az oktatók kiválasztása; a felvételi vizsga előkészítése, lebonyolítása, egyéni felkészüléssel fokozatszerzésre jelentkezők elbírálása; a képzési struktúra kialakítása; a tantárgyi tematikák és a számonkérés rendjének kidolgozása; a doktoranduszok tantárgyválasztásának irányítása; a doktoranduszok tanulmányi előmenetelének figyelemmel kísérése, nyilvántartási rendszer kialakítása és működtetése; az oktatás hallgatói értékelése, a doktorandusz és a témavezető kapcsolata; a doktorandusz és a fogadó tanszék (kutatóhely) kapcsolata; a külföldi tanulmányút; a doktoranduszok rendszeres beszámoltatása; a témavezető beszámoltatása; a komplex vizsga előkészítése és lebonyolítása; az értekezéstervezet benyújtása és védelme; az értekezés benyújtása és védelme; a doktoranduszok publikációs tevékenységének értékelése; a doktori fokozat odaítélése; az infrastrukturális feltételek megteremtése; a fokozatszerzők véleményének felmérése; a fokozatot szerzettek nyilvántartása és végzés utáni kapcsolattartás. A fenti elemek követése részben beazonosítható volt.

A hatályos Intézményfejlesztési Tervet (IFT) az intézmény Szenátusa 2020. november 3-án fogadta el, amelynek 5.3. része a doktori képzésre vonatkozó stratégiát tartalmazza. Ez alapján, intézményi szinten stratégiai cél a regionálisan vonzó, a hosszú távú tudományos kiválóságot megalapozó doktori programok működtetése. Két nevesített cselekvés az akadémiai, illetve a szakértői fókuszú pálya kialakítása, ezekhez az IFT egy-egy indikátort társít. Az év utolsó hónapjaiban került elfogadásra, majd 2021. nyarán módosításra a megújult Doktori (PhD) Szabályzat (EDSZ), illetve a valamennyi doktori iskolára egyaránt érvényes szabályzat, A Budapesti Corvinus Egyetem doktori képzéseinek minőségbiztosítási szabályzata. Az ESG- és folyamat alapú Minőségbiztosítási Szabályzat többszöri egyeztetést követően került elfogadásra. Az új rendszer megtartotta a korábbi alapelveket, és többségében megmaradtak a már említett rendszerelemek. Hangsúlyos szerepet kap az új szabályzatban a tudatos kompetenciafejlesztés és a beszámolás, visszacsatolás (ez utóbbit a szabályzat hét melléklete részletezi). Amennyiben a rendszer feláll, és lesznek tapasztalatok a működésről, akkor az ún. Elvárás-egyeztető kérdőív és a Témavezetők hallgatói véleményezése jó gyakorlatként is funkcionálhat. Az Elvárás-egyeztető kérdőívet a tervek szerint a doktorandusz és a témavezető külön-külön, majd közösen tölti ki annak érdekében, hogy a témavezetéssel kapcsolatos együttműködési elvárások, keretek egyértelműen beazonosíthatók legyenek. A Témavezetők hallgatói véleményezése értékelőlap célja a DI vezetése által nehezen megismerhető hallgató-témavezető kapcsolat korábbinál mélyebb feltárása.

A DI az önértékelésben megfogalmazta küldetését, céljait. A DI alapcélja a doktori fokozathoz való eljuttatás, valamint a minél jobb minőségű disszertációk kibocsátása. A célokhoz kapcsolódóan hat feladat került nevesítésre (köztük a felvételin alkalmazott erősebb szűrők,

gondos témavezető-választás, érdemi komplex-vizsgáztatás, a pontrendszerben a minőségi publikációk felértékelése).

A DI rendelkezik saját Működési Szabályzattal, de nincs saját minőségbiztosítási szabályzata. A DI Működési Szabályzata alapján a DI vezetője mellett a programigazgatók is közreműködnek a DI feladatainak ellátásában. A szabályzatokban foglalt munkamegosztást a mindennapi gyakorlat részben visszaigazolja. A minőségbiztosítás, minőségfejlesztés a vezetés feladatai között nevesítve nem jelenik meg, ugyanakkor a Működési Szabályzat tételesen felsorolja a DI minőségbiztosítási rendszerének elemeit. (Egyetemi szinten a CDI főigazgatója felel a minőségbiztosítási feladatok ellátásáért).

Az IFT fő irányjai ismertek a DI vezetése előtt. A DI céljai illeszkednek az egyetemi célokhoz. A szabályzatokban, dokumentumokban foglalt, illetve az informálisan létező elképzelések megvalósításának kezdetén áll a DI. Az új minőségbiztosítási rendszer a DI-ben tehát a bevezetés korai fázisában van.

A DI vezetése kiemelt fejlesztési területnek tekinti a témavezetői tevékenységet, a mester-tanítvány viszony elmélyítését. Ennek része a már a jogelőd DI-kben is alkalmazott mentor/mentor-témavezető megoldás. E fejlesztés gátja ugyanakkor az, hogy a törzstagokkal, mentorokkal, témavezetőkkel, programigazgatókkal szemben konkrét elvárásokat és értékelési / ellenőrzési mechanizmusokat a DI nem fogalmaz meg. Az ebből eredő problémák, gyengeségek a DI vezetője előtt ismertek, ezek fellelhetők a DI utolsó éves beszámolójában is.

Ajánlás

A felhalmozott tapasztalatok és a kialakult gyakorlat alapján javasolt a DI-vezetők belső munkamegosztásának újragondolása, finomhangolása.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Sztenderdek: *Az intézmények rendelkezzenek folyamatokkal képzési programjaik kialakítására és jóváhagyására. A képzési programokat úgy kell kialakítani, hogy elérjék kitűzött céljaikat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A program révén megszerezhető képesítés legyen világosan meghatározott és közölt, utalással a nemzeti képesítési keretrendszer megfelelő szintjére, s ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerére.*

Az intézmények folyamatosan kísérik figyelemmel és rendszeres időközönként tekintsék át képzési programjaikat, biztosítandó, hogy azok elérjék kitűzött céljaikat, illetve megfeleljenek a hallgatók és a társadalom igényeinek. Ezen értékelések eredményezzék a

programok folyamatos javulását. Az ennek folytán tervezett vagy megtett intézkedéseket minden érdekelt felé közölni kell.

A DI képzési programját meghatározzák a doktori programok, amelyeket az előd iskolákból örökölt, és amelyek tématerületei jellemzően tükrözik a „nemzetközi kapcsolatok” és a „politikatudomány” multidiszciplináris sajátosságait: Geopolitika és Fenntartható Fejlődés, Nemzetközi és Biztonsági Tanulmányok, Politikatudományi és Világgazdaságtani programok. A programok témájukat tekintve kapcsolódnak mind a DI célkitűzéseire, mind az egyetem stratégiai elképzeléseire. Kialakításukban és működtetésükben egyszerre játszanak kulcsszerepet a programigazgatók, illetve az oktatói-kutatói háttérrel alapvetően biztosító egyetemi intézetek. A programigazgatók kiválasztásának folyamata kevésbé szabályozott, de az intézmény a szakmai kiválóság és szervezőképesség igényeit támasztja feljűk (legyen végzett hallgatójuk és nemzetközi publikációs eredményeik). Az NKPDI Működési Szabályzat 2020 szerint (2.4.) a programigazgatók programtanácsot működtethetnek, de a beszámolók szerint ezzel a lehetőséggel a DI-ben eddig nem éltek.

A DI profiljának szűkítését az önértékelés szükségesnek látta, alapvetően a külföldi hallgatók bevonásával járó szakmai kérdések miatt. A DI szakmai programja az elmúlt évek alatt változásokat élt meg, az előd iskolákban és az összeolvadás során is. (Jelen pont alatt a szakmai programok kialakítására vonatkozó eljárásrendre a legutóbbi doktori szabályzat alapján teszünk észrevételeket.) A programok működéséről, elindításáról és folyamatos figyelemmel kíséréséről egyelőre korlátozottan tudtak a DI képviselői nyilatkozni, illetve az intézményesített utánkövetési eljárások sem mind aktuálisak (a programigazgatók beszámolóit a DI tanácsa évente áttekinti). A hallgatók és oktatók/témavezetők számára mindazonáltal a szabályzatok módosulásai nyomon-követési feladatot jelentenek, mert egyes hallgatók válhattak a rájuk vonatkozó szabályozási rendszerek között.

A képzési programokban a munkaerőpiaci és hallgatói igényekre kívánt reagálni a DI a módszertani kurzusok és képzési formák erősítésével. A DI teljesen angol nyelvű képzést hirdet, jóllehet az önértékelés tartalmaz nem angol nyelvű kurzus-címeket. Ezek vélhetően az átalakulási folyamatok során „maradtak fenn”.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák képzési programjaik olyan megvalósítását, amely aktív szerepre ösztönzi a hallgatókat a tanulási folyamat létrehozásában. A hallgatók értékelése tükrözze ezt a megközelítést.*

A DI a jogelőd iskolák összevonását követően egyik fontos stratégiai céljává a témavezetők munkájának ellenőrzését, nyomon követését tűzte ki. A témavezetők és a hallgatók félévente

értékelik egymást, továbbá a DI vezetése a témavezetőktől folyamatosan beszámoltatást vár el. A beszámolók során nagy mennyiségű adatot gyűjtenek össze, azonban ezek jövőbeli felhasználása még nem tisztázott, illetve adminisztratív terhet ró a témavezetőkre.

Az egyetemi doktori szabályzat rögzíti (Fogalmak fejezet, 3. oldal), hogy „Egy témavezetőnek egyidejűleg hatnál több doktorandusza nem lehet.” Az önértékelés szerint a DI 4-5 főt ajánl, az interjú elhangzottak alapján ennek betartását figyelemmel követik. A magyar-külföldi témavezetett arányra nincs irányadó szám. Az interjú alapján az egyetem mesterképzésén végzett külföldi hallgatók könnyen kerülnek témavezetőhöz, a külsős hallgatók esetében a mentorprogram segítheti a megfelelő témában dolgozó témavezető megtalálását. A magyar és külföldi hallgatók véleménye megoszlott a témavezetőikkel kapcsolatban. Sok esetben arra panaszkodtak, hogy a féléves értékelés nem elegendő, heti vagy havi megbeszélésekre lenne szükség, ugyanakkor a témavezetők leterheltek, nem tudnak elegendő időt szánni erre. A hallgatóknak az első két évben több alkalommal is be kell számolniuk a kutatásuk haladásáról (pl.: Research Forum, komplex vizsga), azonban a komplex vizsga után jelentősen csökken az olyan lehetőségek száma, ahonnan visszajelzést kaphatnának a munkájuk haladásáról.

Az Egyetemi Doktori Szabályzat az elmúlt években többször is változtatáson esett át. A hallgatók a szabályzat kialakításában nem vettek részt közvetlenül, a hallgatói képviselőket azonban bevonták a munkába. A hallgatók visszajelzései alapján azonban nem kaptak tájékoztatást a DI változásairól vagy már csak az életbelépett szabályzatot tette közre a DI, a hallgatók kevés lehetőséget kaptak a véleményük kifejtésére.

Az Egyetemi Doktori Szabályzat a doktori iskola tanácsát jelöli meg a témavezető és doktorandusz közti problémák kezelésére. Amennyiben a probléma másképp nem megoldható, a feleknek formálisan kell kezdeményezniük a témavezető cserét az illetékes Doktori Iskola vezetőjénél, a felmentési kérelemről végül a DIT dönt.

A doktori iskolák összevonását követően a kreditrendszer is módosult, de a DI vezetősége támogatóan viszonyul a hallgatókhoz, érdekeiket szem előtt tartva végzik a kreditek elszámolását. A kreditekért elvárt teljesítmény a hallgatók véleménye szerint teljesíthető, az összevonást követően a kurzuskínálat színvonalas, modern kurzusokkal és módszertani tárgyakkal bővült. A publikációs elvárások magasak, a hallgatói visszajelzés alapján nem minden esetben kapják meg a megfelelő szakmai támogatást, illetve ritkán van lehetőség a DI oktatóival közös publikálásra.

A hallgatóknak a képzés során kötelező oktatási krediteket is teljesíteniük. Az oktatási kreditek elsősorban kurzus vezetésével teljesíthetők, de a külföldi hallgatók esetében más lehetőségeket (pl.: oktatásszervezés, órátartás, vizsgáztatás) is biztosítanak az elegendő kreditmennyiség elérésére. A külföldi hallgatók véleménye alapján az oktatási kreditek teljesítése nehézkes számukra, nem minden esetben vonják be őket az oktatás folyamataiba, de pozitív véleményekre is volt példa. Az oktatási kreditek kötelező teljesítése miatt

szükséges lenne, hogy a magyar és külföldi hallgatók is hasonló kreditszerzési lehetőségeket kapjanak, hogy a képzés során emiatt egyik hallgató se kerüljön hátrányba.

Ajánlások

A komplex vizsgát követően is biztosítani lehetne a hallgatók számára olyan fórumokat, ahol visszajelzést kaphatnak a munkájukról, kutatásuk előrehaladásáról.

A témavezetőket ösztönözni kellene a rendszeres konzultációra.

Javasolt a doktoranduszok számára több lehetőséget teremteni a DI oktatóival való közös publikálásra.

A külföldi hallgatók esetében is szükséges biztosítani az oktatási kreditszerzési lehetőségeket, akár bővíteni a kreditként elfogadható tevékenységek körét.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Sztenderd: *Az intézmények következetesen alkalmazzák a teljes hallgatói életciklust lefedő, előzetesen meghatározott és közzétett szabályzataikat, például a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése tekintetében.*

A CDI honlapján a 2021. szeptember 1-től érvényes új EDSZ elérhető – jelenleg még csak magyarul, az interjú elhangzottak alapján a fordítás készülőben van –, illetve a 2+2 éves doktori képzési rendre még két olyan EDSZ található, melyek hatálya nem azonosítható be egyértelműen:

1. *A Budapesti Corvinus Egyetem Doktori Szabályzata 2016. szeptember 1. után indult képzés esetén* (fejlécében 2020. január 1. szerepel, 70 oldalas),
2. *Egyetemi Doktori Szabályzat 2020* (fejlécében 2020. október 15. szerepel, 39 oldalas). Az 1. dokumentum címét, valamint hatályát pontosítani szükséges, hogy egyértelmű legyen, mely doktori évfolyamokra vonatkozik. A 2. és a 2021-es új szabályzatból pedig hiányoznak a disszertáció és tézisfüzet terjedelmére, példányszámára vonatkozó előírások és formai követelmények, illetve több olyan melléklet, melyekre utalnak a DI fúzió előtti kifutó és a jelenleg érvényes Működési Szabályzatában is.

A honlapon elérhető a jogelőd Nemzetközi Kapcsolatok Multidiszciplináris Doktori Iskola ún. Tájékoztató (angolul Information Sheet) dokumentuma (2019), ami tartalma alapján működési szabályként funkcionálhat (a mellékletei hiányoznak). Ebben a dokumentumban több olyan rendelkezés is található, ami részletesebb definiálást, illetve a jogszabályi előírásokkal történő összehangolást igényel (pl. komplex vizsga disszertációs része az adott vizsgaidőszakban ismétlődő, a vizsgáért nem kérhető díj és a munkahelyi vita mint

vizsga/beszámoló szintén ebbe a kategóriába sorolható; a fokozatszerzési eljárás szintén díjmentes a hallgatói jogviszony fennállása alatt, ill. az önköltség összegének részét képezi, az oklevél első kiállítása díjmentes). Ugyanígy elérhető a másik jogelőd Politikatudományi Doktori Iskola Szervezeti és Működési Szabályzata (2019), amely szintén pontatlanul szabályozza a komplex vizsga ismételtetését – a 2016–2020 között kezdő doktori évfolyamokra érvényes EDSZ-szel egyetemben.

Az EDSZ-ek egyértelműen rögzítik a felvételi kereteket mind a szervezett doktori képzésre, mind az egyéni felkészülőkre vonatkozóan (pl. minimum kritériumok, benyújtandó dokumentumok, értékelési skála és elérendő minimum pontszám [100/67 pont]). A szabályzatnak megfelelően a DI-specifikus követelményeket a DI Működési Szabályzata rögzíti. Az önértékelés, valamint a szabályzatok alapján a külföldi felvételizőknek (többségük Stipendium Hungaricum ösztöndíjas) ugyanazon feltételeknek kell megfelelniük a felvételi során.

Az EDSZ-ek alapján *„Az illetékes DI vezetője a programigazgatóval és/vagy a specializációvezetővel konzultálva – a felvételi vizsgán elért eredmény alapján – előírhatja szintre hozó (konverziós vagy felfrissítő) kurzusok teljesítését is felvett doktorandusz számára”*. A DI többi szabályozó dokumentum nem tér ki az említett kurzusok teljesítési feltételeire, amit pótolni javasolt a tanulmányi követelmények időben történő kommunikációja érdekében.

A doktori képzés tanulmányi követelményeinek keretét az EDSZ-ek tartalmazzák, ezen felül a DI Működési Szabályzatában meghatározhatja és meg is határozza a minimálisan előírt publikációs krediteken felüli, kiegészítő követelményeket (5.3-as fejezet). Mindegyik EDSZ részletesen definiálja a tudományos publikációként elfogadható írások körét, és bemutatja az abszolutórium megszerzésének, valamint a fokozatszerzéshez szükséges publikációs követelményeket, melyet a DI Működési Szabályzata kiegészít specifikus előírásokkal (8.4 fejezet, ill. az 5. melléklet).

A publikációs tevékenységek követelményei és kreditekkel való elismerésének szabályai egyértelműen, a minőséget szolgálóan, teljesíthetően rögzítettek, illetve az önértékelés szerint a minőségi publikációk ösztönzésének célját is szolgálják. A végzeteknél jellemző a 10–12 tételes publikációs lista. Nincsen viszont meghatározva és előírva folyóirat-kategória illetve idegen nyelvű publikációk. Az interjúk alapján megállapítható, hogy a témavezetők és a hallgatók eltérő módon ítélik meg a fokozatszerzés publikációs követelményeinek szintjét.

A hallgatói visszajelzések alapján ez a fokozatszerzés legnehezebb része, ugyanakkor a potenciális lapok kiválasztásában relatíve kevés segítséget kapnak. Természetesen a DI-nek van egy letölthető listája, de ez csak egy alapszűrést tesz lehetővé.

A képzési és kutatási szakaszban kötelező oktatási/oktatásszervezési tevékenység (minimum 6 kredit) részletesen szabályozva van a DI Működési Szabályzatában. A nyelvi

követelményeket az EDSZ-ek rögzítik, azonban a kötelező angol mellett második nyelvként elfogadható nyelvek köre nem teljesen tisztázott, a DI Működési Szabályzata sem tartalmaz előírást.

A kötelező műhelyvita és nyilvános vita feltételrendszerét, szabályait az összes EDSZ lefedi, ezeket az új, ill. jogelőd DI-k Működési Szabályzatai egészítik ki egyéb szabályokkal. Az értekezés minősítéséről az EDSZ (28. §) megfelelő részletességgel rendelkezik.

Az EDSZ részletesen szabályozza a komplex vizsga követelményeit és eljárásrendjét, melyet a DI Működési Szabályzatában tovább részletez (pl. az elméleti vizsga írásbeli, 30-35 oldalas kutatási tervet kell készíteni a prezentálásra). Mivel a DI Működési Szabályzata értelmében az elméleti vizsgarésznél a témakörök személyre szabottak, illetve a Képzési Terv sem rögzíti az elméleti részhez kijelölt és számonkérhető tárgyakat/témaköröket (és szakirodalmat), a DI eltér az ODT komplex vizsgára vonatkozó előírásától.

A tantárgyi tematikák egyetemi szintű űrlap formájában, a BCE honlapján érhető el (Képzés/Tantárgyak menüpont) jelszóval védett felületen, valamint a kurzus Moodle, illetve Teams felületén is.

Az önértékelés alapján a DI támogatja a külföldi kutatási tevékenységet, ill. részképzést. A Működési Szabályzat rögzíti, hogy a részképzések, mesterszakos kurzusok, valamint nyári/téli egyetemek megfeleltetése a programvezető hatásköre, és legfeljebb két tárgy ismertethető el tanulmányi kreditért. A külföldön végzett kutatási tevékenység is elismertethető kutatási kreditként.

Számos hallgatói visszajelzés érkezett a különböző szabályzati verziók közötti eligazodási nehézségekre. A fejezetben kifejtett eltérések és hiányos szabályozási helyek ezt megerősítik. Összességében megállapítható, hogy az EDSZ-ek, valamint a DI dokumentumai rögzítik a képzéshez és tudományos előrehaladáshoz szükséges keretrendszert, ugyanakkor elengedhetetlen, hogy CDI-EDI-DI-szinten pontosítva, egyértelműen és hiánytalanul kommunikálják az egyes évfolyamokra, hallgatókra vonatkozó követelményeket.

Ajánlások

A DI Működési Szabályzatában az utazási támogatási kérelmek elbírálási rendje nem került kifejtésre, feltehetően véletlenül maradt üresen.

A Működési Szabályzat (2020) 1. sz. mellékletében (*Szemponatok a kutatási terv elkészítéséhez*) rögzített követelményt javasolt a szabályzat főszövegében, hangsúlyosabb helyen feltüntetni (*„A hatodik félévben aktuális kutatási fórum keretében már a disszertáció egyik fejezetét kell bemutatni.”*).

A tárgyleírásokat a DI honlapján is érdemes lenne megjeleníteni, megkönnyítve a felvételiző és átjelentkező hallgatók tájékozódását is.

A könnyebb tájékozódás érdekében javasolt a DI Működési Szabályzat tartalomjegyzékében címmel feltüntetni az egyes mellékleteket.

Szükségesnek tekinthető a fokozatszerzés publikációs követelményeinek szintjét a jelenleginél egzaktabb módon szabályozni, és megadni a minimális számú folyóirat-publikációra vagy/és külföldi publikációra vonatkozó előírást.

Javasolt a jelenleginél is fokozottabb és gyakoribb odafigyelés a már komplex vizsgát tett hallgatók publikációs előrehaladására. Szükséges egy preventív jellegű jelzőrendszer kidolgozása a volt és jelenlegi témavezetők, hallgatók bevonásával.

ESG 1.5 Oktatók

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek. Alkalmazzanak méltányos és átlátható eljárásokat oktatóik toborzására és továbbképzésére.*

A 2016-ban bevezetett új doktori képzés és a BCE doktori iskoláinak összevonása, szervezeti változása nyomán átalakult a PhD-képzés 1990-2000-es években kialakult rendszere.

A BCE az átalakulás nyomán áttért egy másik működési modellre, amely az eddigiekhez képest lényegesen jobban fókuszál a teljesítményre és annak értékelésére. Az életpályamodell több potenciális oktatói/kutatói életutat is megjelöl és részletezi a teljesítményértékelés szempontjait is. Ugyanakkor több dolgot is nyitva hagy, így jelen esetben azt, hogy a doktori iskolák milyen követelményeket támasztanak a DI-ben oktatók, a témavezetők a törzstagok és a programvezetők kapcsán. Ez az a terület, ahol a DI is lemaradásban van. Az általános elvárásokon kívül csak egy körlevél került kiküldésre a témavezetők megváltozott feladatairól, hivatkozva az EDSZ-re, azonban változatlanul hiányzik, vagy pontosításra szorul a törzstagok és a témavezetők kiválasztásának szabályozása, a minimumkövetelmények pontosítása, teljesítésük ellenőrzése.

Mivel a publikációs teljesítmény kiemelkedő jelentőségű mind az oktatói életpálya, mind a PhD-fokozat megszerzése esetében, ezt külön is vizsgálta a Bizottság a témavezetők esetében szűrőpróbaszerűen, míg a törzstagok esetében teljes körűen.

Vizsgált kritériumok: 1. aktív kutatási és publikációs tevékenység; 2. fő kutatási területük a DI kompetenciájába esik; 3. publikációk színvonala elérje legalább azt a szintet, amit a DI megkövetel a hallgatóktól; 4. mivel a DI minden programja idegen nyelven is folyik, ezért a külföldi publikációk különösen fontosak. Az összkép hasonló a törzstagoknál jelzett problémákhoz. Alapvetően a témavezetők is aktívak és a tudományterületi megfelelésnél csak egy főnél találtunk problémát. Néhány témavezetőnél igen alacsony a publikációk száma (20-at nem éri el). Hasonlóan a törzstagoknál, a minőségi Q-s folyóirat publikáció kevés, a legtöbb

témavezetőnél ez láthatóan gondot jelent, kb. a témavezetők fele csak Q2 szint alatt publikált idegen nyelven.

Kiemelhető jó gyakorlat az intézményben, hogy a doktori képzésben tartott órák is beleszámítanak az oktatói óraterhelésbe, illetve a doktori témavezetés is elszámolható. Az oktatók bevonása a programigazgatók feladata, akik az órateher szempontjait is figyelembe veszik. A DI oktatói számára a szakmai fejlődésükhöz szükséges támogatást az egyetem biztosítja, ezzel együtt az oktatók-témavezetők leterheltsége jelentős, „továbbképzési” alkalmakon nem mind tudnak részt venni.

Ajánlások

Javasolt a MAB hatályon kívüli akkreditációs követelményeire történő utalások eltávolítása a szabályzó dokumentumokból (például az EDSZ-ben [2020] olvasható: *„Az egész életművét tekintve legyen legalább 10 olyan közleménye, amely a MAB törzstaggi akkreditációs követelményeinek megfelel, ezek közül legalább 5 az akkreditációs eljárást megelőző 5 évben jelent meg.”*).

A mentorokat és témavezetőket a DI a középpontba kívánja helyezni, emiatt javasolt minden területen világossá tenni számukra a velük szemben támasztott elvárásokat (amelyek nem feltétlenül szabályzatokban jelennek meg), illetve mindkét fél érdekében a doktoranduszokkal való kapcsolattartásuk keret- és feltételrendszerét.

A DI képzésében résztvevők, de elsősorban a törzstagok MTMT nyilvántartásának naprakészen tartása érdekében monitoring rendszer kialakítása javasolható az intézményi könyvtár bevonásával.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Sztenderd: *Az intézmények megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzenek a tanulási és tanítási tevékenységekhez, valamint biztosítsanak adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.*

A hallgatók érdekeit a Doktorandusz Önkormányzat (DÖK) tagjai képviselik. Az egyetem doktori iskoláinak összevonásával újonnan alakult DÖK még formálódik, de átgondolt tervekkel rendelkeznek és a külföldi hallgatókat is bevonják a szervezet működésébe. Az egyetemi vezetés tanácskozásaiban több helyen (pl.: EDT, Fogytékosügyi Bizottság, Nemzetközi és Jogi Bizottság) is részt vesznek a DÖK delegált tagjai. Elsősorban adminisztrációs kérdésekkel, kreditrendszerrel kapcsolatban keresik fel a hallgatók a DÖK-öt, de a közösségi média felületein és a honlapon is megosztják a hallgatókat érintő információkat. A közeljövőben számos rendezvényt terveznek tartani: tájékoztató fórum szervezése és a hallgatók érdekképviselője mellett a közösségi élet felpezsdítését és a

hallgatói kapcsolatok kiépítését is célul tűzték ki. Saját pénzügyi kerettel rendelkeznek, így a különböző eseményeket, útiköltségeket, eszközigényeket ebből tudják fedezni. A vírushelyzet alatt online formában látták el a munkájukat, ehhez eszköztámogatást is kaptak (laptop, telefon).

A DI operatív vezetése hallgatóközpontú, egyaránt segítik a hallgatókat a tanulmányi kérdésekben és a DI szabályzó dokumentumainak értelmezésében is. Az EDI munkatársai is részt vettek a DI szabályzatának megalkotásában, tapasztalataikkal és ajánlásaikkal aktívan alakították azt.

A hallgatók számára irodák, PhD-szobák állnak rendelkezésre a tanszékeken. Anyanyelvi lektorálásra és plágiumellenőrzésre is biztosít lehetőséget az egyetem. A hallgatók és oktatók rendelkezésére álló könyvtár jól felszerelt, továbbá az MTMT-regisztrációban és a publikációk feltöltésében is segítik a hallgatókat, emellett MTMT-képzéseket is rendszeresen tartanak.

Az MTMT-regisztráció kötelező, meglétét azonban nem a könyvtár munkatársai ellenőrzik, van olyan hallgató, aki nem rendelkezett MTMT profillal. Ennek ellenőrzésére csak akkor kerül sor, ha a hallgató valamilyen projektben vesz részt vagy kérvényt ad le. Az MTMT tartalmi kitöltésében a könyvtár segítséget nyújt, azonban ezzel a hallgatók nem minden esetben élnek, ami hibákhoz vezethet.

A DI-ben a hallgatók egy mentor támogatásával kezdhetik meg első féléves tanulmányaikat. A mentorprogram elősegíti, hogy a hallgatók hamar megfelelő témát találjanak, illetve könnyebben váltsanak témavezetőt, ha szükséges. A hallgatók és a DI vezetés véleménye erősen megoszlott a programmal kapcsolatban. A hallgatók visszajelzése alapján sok esetben a mentoroknak nincs elegendő ideje a mentoráltjukra, illetve nem a megfelelő témakörrel foglalkozó mentort jelölik ki melléjük. Bár a mentor/témavezető váltás könnyebb, hátráltathatja a hallgatót az előrehaladásban.

A külföldi hallgatók esetében a kulturális-szociális beilleszkedését harmad-negyedéves doktorandusz hallgatók segítik. Ez a rendszer csak ebben az évben indult, így még nincs állandósult rendszere.

Ajánlások

A külföldi hallgatók beilleszkedését segítő mentorok esetében pontos meghatározásra lenne szükség, milyen feladatokat kell elvégezniük, miben kell a hallgatótársaikat segíteni, kik és milyen módon jelentkezhetnek mentornak.

A külföldi doktoranduszok esetére javasolt fenntartani a kötelező mentor-rendszert (tehát azt, hogy a „végleges” témavezető kijelölése előtt mentor segíti a doktoranduszt), a magyar hallgatók esetében opcionálissá tehető. Ugyancsak javasolt a külföldi jelentkezők számára világossá tenni a témaválasztással kapcsolatos szakmai kritériumokat.

A kötelező MTMT-regisztráció elősegítésére érdekében rendszeresen ellenőrizni kellene a profilokat. Több információt nyújtsanak a hallgatóknak az MTMT működtetéséről.

ESG 1.7 Információkezelés

Sztenderd: *Az intézmények gyűjtsenek, elemezzenek és használjanak releváns információkat képzési programjaik és egyéb tevékenységeik irányítására.*

Az elmúlt év (2020) utolsó hónapjaiban került elfogadásra a megújult EDSZ, illetve a valamennyi doktori iskolára egyaránt érvényes szabályzat, a Budapesti Corvinus Egyetem doktori képzéseinek minőségbiztosítási szabályzata. A stratégiai célok, az IFT-ben megfogalmazott elvárások megvalósításának követését megfelelő módon támogatják a DI Működési Szabályzata mellett ezek a szabályzatok is. Valamennyi esetben fontos szerepet kapnak a rendszeres, az érintettek által elkészítendő beszámolók. A beszámolók révén felhalmozódó adatvagyon hasznosítására az intézménynek, és részben a DI-nek is vannak elképzelései: jelzőlámpa szerep, fórum a jó és rossz gyakorlatok feltárására és megosztására, szemléletformálás, reflexiók, stb.

A jövőben kialakításra kerülő minőségcélok figyelemmel kísérése, mérése, értékelése is központi szerepet kell kapjon a DI által végzendő elemzési, értékelési tevékenységek során.

A rendszeres beszámolók mellett a tudatos adatvagyon hasznosítást erősítő lépés az, hogy a jövőben évente beszámolót kell készítenie:

- a DI vezetőjének a DIT számára. A beszámoló minimális tartalmát az intézményi Minőségbiztosítási Szabályzat rögzíti;
- a karriertanácsadónak és a doktoranduszi mentornak a CDI főigazgatója számára azokról a típusproblémákról, amelyekkel a tanévben találkoztak, és szükség esetén javaslatot tesznek a doktori képzés szabályainak, szolgáltatásainak módosítására.

Szintén a standard megvalósítását hivatott támogatni a félévenként esedékes doktoranduszi véleményezés (DHaVel), az évenkénti doktoranduszi fórum működtetése, illetve a fokozatot szerzettek véleményének felmérése, és arról legalább ötévente készítendő beszámoló. Ezek azonban egyelőre tervek, többségében még nem részei a DI mindennapjainak. A DI vezetőjének beszámolója az elmúlt évről elkészült. Ez tartalmában nagymértékben illeszkedik az intézményi Minőségbiztosítási Szabályzatban foglaltakhoz. Az éves hallgatói beszámolók elérhetőek voltak, bár az intézményi Minőségbiztosítási Szabályzat féléves gyakorisággal kéri a hallgatói beszámolókat. A tanév végén esedékes témavezetői beszámolókat, a szorgalmi időszak végén esedékes hallgatói értékeléseket a tantárgyakról a DI az interjúk során nem tudta bemutatni.

A DI érzékeli az új 2+2 éves képzési rendszer kihívásait, ebből következően kiemelt szerepet kap a témavezetők munkájának értékelése. Az új szabályrendszerben a korábbi gyakorlathoz képest nagyobb hangsúlyt kap a témavezető – hallgató kapcsolat formális követése. (Témavezetéssel kapcsolatos együttműködési elvárások egyeztetés a hallgató és a témavezető között, féléves beszámoló és munkaterv doktoranduszok részére, témavezetői értékelés a doktorandusz beszámolójával, munkatervével és előrehaladásával kapcsolatban, hallgatói értékelőlap a témavezetésről, témavezetői önértékelés.) A beszámolók és értékelések nevesített célja az, hogy:

- támogatást nyújtson a hallgatónak és a témavezetőnek az előrehaladás tervezésében és nyomon követésében;
- időről-időre keretet adjon a hallgatónak és a témavezetőnek az együttműködés kereteinek, sikerességének megvitatására;
- a DI vezetése rálátást kapjon a hallgatók előrehaladására, és időben segítséget tudjon nyújtani az előrehaladást akadályozó tényezők, problémák megoldásában.

Azonban ezek megvalósítása egyelőre jövőbeni feladatnak tűnik.

Eseti vezetői beavatkozások az interjúk során beazonosíthatók voltak, a beavatkozások hatásainak követése azonban rendszertelen. Az információkezelés során a PDCA-ciklus (Plan-Do-Act-Check) tudatos alkalmazásáról nem beszélhetünk. Például a DI (és korábban a jogelődök is) a hallgatóhoz mentor-témavezetőt rendel, aki egy féléven át segíti a doktoranduszt a DI-be való beilleszkedésben, a tudományos közösséghez való igazodásban, a megfelelően fókuszált téma megtalálásában, kapcsolatai építésében, a megfelelő témavezető megtalálásában. Legkésőbb a második félév megkezdéséig a programigazgatók javaslatára a DIT rögzíti a témavezető(k) személyét. A végleges témavezető megfelelőségének vizsgálatára azonban nem került sor. A jó gyakorlatnak is tekinthető mentor-témavezető megoldás megfelelőségének visszamérése és ennél fogva a mentor-témavezető és a témavezető értékelése, illetve a fejlesztési területek beazonosítása nem megoldott.

A törzstagok rendszeres értékelése sem biztosított. Eseti értékelések történtek, ezek alapján vezetői beavatkozásokra is sor került.

A tudatos információkezelésre tehát több példát is találunk a DI-ben, ám nem igazolható, hogy tudatosan, rendszeresen és teljeskörűen érvényesül a tényeken alapuló döntéshozatal elve.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Sztenderd: *Az intézmények teyenek közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető információkat tevékenységükről, benne képzési programjaikról.*

A BCE főoldaláról a CDI, valamint a DI honlapja több irányból is megközelíthető (Felvételi/Doktori jelentkezés 2021 vagy Képzés/Doktori képzés, vagy Az Egyetem/Corvinus Doktori Iskolák menüpontok). Itt megjegyzendő, hogy a Képzés/Doktori képzés menüpont alatt a DI neve pontatlanul szerepel (nevéből hiányzik a „Kapcsolatok” szó); ezt az apró elírást javasolt kijavítani. Az angol és magyar nyelven is elérhető honlapo(ka)t az EDI munkatársai frissítik, a DI honlaprészéért kiemelten a DI asszisztense felel.

A honlap „A Doktori Iskoláról” menüpontja részletesen ismerteti az elérhetőségeket, programigazgatóit, valamint a DIT összetételét. A törzstagok bemutatása frissítést igényel (a 17 törzstagból négy főt mutat be a honlap, illetve egy törzstag emeritus kollégát). Ugyanezen menüpont tartalmazza a DI működési szabályzatait: a 2020. évi fúziót követőt, valamint a jogelődök szabályzóit három-három frissítési évre visszamenően – az angol oldalon a jogelőd Politikatudományi Doktori Iskola szabályzatai nem érhetők el.

Az EDSZ-ek értelmében a CDI a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztatóban, valamint a DI honlapján teszi közzé a felvételi felhívást. A költségtérítés összege a BCE magyar és angol honlapján (Főoldal/Képzés/Doktori Képzés) fel van tüntetve. A DI honlapján („Felvételi” menüpont) elérhető a központi felvételi tájékoztatóra mutató link és a témakiírások, de a felvételi eljárás bemutatásánál a DI meglehetősen szűkszavú: megadja a benyújtandó önéletrajz jellemzőit, a kutatási terv terjedelmi és tartalmi követelményeit, illetve jelzi az online szóbelin érintendő témákat. Az alábbiakról azonban nem nyújt tájékoztatást az érdeklődőknek: a szóbeli nyelvről, az egyes teljesítmények pontértékéről, az elérendő minimum pontszámról, és az egyes programok tervezett létszámáról. Az egyéni felkészülők felvételi kritériumairól a honlap nem nyújt tájékoztatást.

Az egyes programokat bemutató menüpontok részletessége jelentősen eltér, előfordulnak üres lenyíló menüpontok (pl. Publikációk, Kapcsolatok). Ugyanígy üres lenyíló menüpontok találhatóak a „Hallgatóknak” menüben: a négy doktori programból egyedül a Geopolitika és Fenntartható Fejlődés alatt érhető el néhány elkészült kiadvány (amiket javasolt a programot bemutató menüben, azon belül a „Publikációk” alá átemelni). A „Hallgatóknak” menüben megtalálható a DI aktuális órarendje, valamint egy feltehetően hatályon kívüli publikációs szabályzat (fejléc alapján: *„A Budapesti Corvinus Egyetem Szenátusa által 2019. március 26-án elfogadott, az EDSZ-be még nem integrált szövegverzió”).*

Az egyes programokhoz tartozó témavezetőkéről és oktatókról nem nyújt tájékoztatást a honlap. Ami a témakiírások nyilvánosságát illeti, a doktori.hu-ra mutató link formájában biztosított.

A DI nyitó oldalán a munkahelyi és nyilvános vita meghívói várják az érdeklődőket, a DI a fokozatot szerzettjeiről és elhelyezkedésükről azonban nem nyújt tájékoztatást. A DI-ben készült disszertációk és tézisek tételesen elérhetők a védések meghívóinál, emellett a

Corvinus Egyetem Könyvtára által gondozott Corvinus Repozitórium gyűjti a dokumentumokat.

A hallgatók és oktatók tájékoztatása a honlapon keresztül, körlevélben, valamint a Corvinus Hírlevélen keresztül történik. Az önértékelés alapján a DI tervei között szerepel egy saját belső hírlevél elindítása.

Összességében megállapítható, hogy a honlap felépítése átlátható és logikus, ugyanakkor még kiforratlan. A fúziót követően a DI-nek át kell gondolnia, hogy milyen tartalmakat, milyen struktúrában szeretne megosztani. Ehhez az egyes programok tájékoztató anyagainak összehangolása, illetve a jelenleg üres menüpontok feltöltése is a DI előtt álló feladat.

Ajánlások

A felvételi során benyújtandó kutatási terv formai, ill. tartalmi követelményeit jelenleg a DI honlapjának Felvételi menüpontja alatt ismerhetik meg az érdeklődők. Javasolt lehet ezeket a követelményeket a DI Működési Szabályzata releváns fejezetében is rögzíteni.

A disszertációk könnyebb kereshetősége érdekében, javasolt a Corvinus Repozitóriumra vezető link elhelyezése a honlapon.

Javasolt az üres menüpontok feltöltése tartalommal vagy azok átszervezése, esetleges megszüntetése (pl. „Ösztöndíjak”, „Hallgatóknak” menüpont alatt elérhető doktori programok almenüi).

A BCE főoldalán a Hallgatóknak/ Doktorandusz Önkormányzat menüpont bemutatja a DÖK működését elérhetőségekkel és felsorolja azokat a testületeket, ahova delegálnak képviselőket. Ebben a menüpontban érdemes lehet név szerint feltüntetni a delegáltakat, illetve frissíteni a doktori iskolák neveit (még a fúzió előttiéket olvashatók).

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

Sztenderd: *Az intézményeket rendszeres időközönként külső minőségbiztosítás alá kell vetni az ESG szerint.*

A DI nem alkalmaz a MAB-on kívül más külső minőségbiztosítási eljárást.

III. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki, és a következő tagokból áll:

Elnök: Smuk Péter egyetemi tanár, Széchenyi István Egyetem

Tagok:

Balázs Dóra doktoranda, Szegedi Tudományegyetem
 Dányi Beatrix szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság
 Musinszki Zoltán egyetemi docens, Miskolci Egyetem
 Szerb László egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem

Online interjúk időpontja: 2021. szeptember 14.

IV. Mellékletek

IV.1. Feladatmeghatározás

A BCE rektora a MAB-ot kérte fel a Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola (D130) minőségitelesítési (akkreditációs) eljárásának lefolytatására.

Az értékelés alapja az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosítási irányelvei és sztenderdjei (ESG).

Az akkreditációs eljárás célja megvizsgálni, hogy a doktori iskola az ESG szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a sztenderdeknek való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

Az értékelés retrospektív jellegű, az aktuális és a legutóbbi eljárás között eltelt időtartamot vizsgálja, külön figyelemmel arra, hogy az előző értékelés alapján milyen intézkedések születtek.

Az eljárás kiemelt célja továbbá a jó gyakorlatok azonosítása, valamint a doktori iskolák fejlesztéséhez történő szakértői segítségnyújtás.

IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje

BCE - Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola (D130)				
Időpont		Panel	2021. szeptember 14.	
			beosztás	név
9:00	9:45	Stratégiai tervezés (intézményi szintű tudományos stratégia, minőségbiztosítás)	Egyetemi Doktori Tanács (EDT) elnöke	Rostoványi Zsolt (törzstag)
			Corvinus Doktori Iskolák főigazgatója, a Doktori Kabinet elnöke	Michalkó Gábor
			Nemzetközi, Politikai és Regionális Tanulmányok Intézet intézetvezető	Salamin Géza (témavezető)
9:45	10:15	Minőségbiztosítás	kutatási rektorhelyettes	Vastag Gyula

			Az Egyetem stratégiai igazgatója	Barta Márton
			Egyetemi Doktori Minőségbiztosítási Szabályzat elkészítésében közreműködő szakértő	Kováts Gergely
10:15	11:15	DI vezetése	DI-vezető	Balázs Zoltán
			<i>Geopolitika és Fenntartható Fejlődés program vezetője</i>	<i>nem tud részt venni az interjújn</i>
			Politikatudományi program vezetője	Várnagy Réka (törzstag)
			Világgazdasági program vezetője	Nagy Sándor Gyula (törzstag)
<i>10 perc szünet</i>				
11:25	12:00	DI Tanácsa	3-4 fő tanács tag, akik más interjújn nem vesznek részt, mindkét tudományágot kérjük képviseltetni	Papp Zsófia Csicsmann László Kocsis János
12:00	13:00	<i>szünet</i>		
13:00	13:40	DI operatív működése	Könyvtár vezetése, képviselője	Nagy Zsuzsanna
			Egyetemi Doktori Iroda vezetője	Horváthné Krista Zsuzsanna
			a DI referense	Virágh Eszter Margit
			a DI koordinátora	Mocsári Andrea
			tanulmányi koordinátor	Strack Szilvia
13:40	14:20	Utánpótlás	fiatal/középgenerációs témavezetők, oktatók, akik más interjújn nem vesznek részt (max. 6 fő) - Közülük kb. 2-3 főnek legyen külföldi témavezetettje	Bartha Attila Dobos Balázs Jeneyné Varga Ágnes Marton Péter (témavezető) a Nemzetközi és Biztonsági Tanulmányok Program vezetője Ricz Judit Széchy Anna
<i>10 perc szünet</i>				
14:30	14:50	Hallgatói képviselet	elnökségből képviselő, ill. a DI tanácsa hallgatói képviselője(i)	Klauda Zalán Galgóczy Eszter
14:50	15:20	Hallgatói fórum	kb. 10-15 fő. Kérjük, ügyeljének arra, hogy a különböző hallgatói életciklusok / doktori programok képviselve legyenek (pl. komplex vizsga előtt/után állók, abszolutórium előttiek/utániak).	Gedeon Béla Kása Bálint Sztanó Gábor Takácsné Tóth Borbála Farkas Attila Buda Gergely Gurály Roland

				Mácsai Soma Lajos
				Agócs Mónika
				Tankovsky Oleg
				Hadházné Burucs Magdolna Judit
				Darabos Ádám
15:20	15:50	Students' Forum	kb. 10-15 fő. Kérjük, ügyeljenek arra, hogy a különböző hallgatói élekciklusok / doktori programok képviselve legyenek (pl. komplex vizsga előtt/után állók, abszolutorium előtti/utániak).	Makunyi Paul Mugambi
				Agyemfra Annie
				Sheranova Arzuu
				Azimov Aliyar
				Nkansah Godfred Bonnah
				Gutic-Bjelica Biljana
				Linan Segura Karen Gabriela
				Altamimi Ahmad Abdelwahab
				Roy Sodip
				Pareishvili Otar
				May Zin Win Zin Win
				Asante Gabriel
				Mbona Nokulunga
				Morris David Peter
15:50	16:20	Bizottsági zárt ülés		